

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi

BİRİNCİ SEKSIYA

AXUNDOV (AKHUNDOV) AZƏRBAYCANA QARŞI məhkəmə işi

(Ərizə № 39941/07)

QƏRAR

Strasburq

3 fevral 2011-ci il

Qəti qərara çevrilmə tarixi:

03.05.2011

Bu qərar Konvensiyanın 44-cü maddəsinin 2-ci bəndində göstərilən hallarda qəti qərara çevriləcəkdir. O, redaktə xarakterli dəyişikliklərə məruz qala bilər.

Axundov Azərbaycana qarşı məhkəmə işində,

Avropa İnsan Hüquqları Məhkəməsi (Birinci Seksiya),

hakimlər:

Xristos Rozakis (*Christos Rozakis*), *sədr*,

Nina Vayiç (*Nina Vajić*),

Anatoli Kovler (*Anatoly Kovler*)

Xanlar Hacıyev (*Khanlar Hajiyev*),

Din Şpilmann (*Dean Spielmann*),

Sverre Erik Yebens (*Sverre Erik Jebens*),

George Nikolau (*George Nicolaou*),

habelə Seksiyanın katibi Sören Nilsendən (*Søren Nielsen*) ibarət tərkibdə Palatada iclas keçirərək,

13 yanvar 2011-ci ildə qapalı müşavirə keçirərək,

həmin tarixdə qəbul edilmiş aşağıdakı qərarı elan edir:

PROSEDUR

1. İş İnsan hüquqlarının və əsas azadlıqların müdafiəsi haqqında Konvensiyanın (“Konvensiya”) 34-cü maddəsinə əsasən Azərbaycan vətəndaşı cənab Marif Xəlil oğlu Axundov (“ərizəçi”) tərəfindən 12 sentyabr 2007-ci ildə Məhkəməyə təqdim edilmiş Azərbaycan Respublikasına qarşı ərizə (№ 39941/07) əsasında başlanıb.

2. Ərizəçini Azərbaycanda vəkillik fəaliyyəti ilə məşğul olan cənab F. Ağayev təmsil edib. Azərbaycan Hökumətini (“Hökumət”) onun nümayəndəsi cənab Ç. Əsgərov təmsil edib.

3. Ərizəçi konkret olaraq iddia etdi ki, 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamənin icra edilməməsi onun Konvensiyanın 6-cı və 13-cü maddələri ilə təmin edilən ədalətli məhkəmə araşdırması hüququnu və səmərəli hüquqi müdafiə vasitələri hüququnu və Konvensiyanın 1 sayılı Protokolunun 1-ci maddəsi ilə təmin edilən öz mülkiyyətindən maneəsiz istifadə etmək hüququnu pozub.

4. 26 noyabr 2008-ci ildə Birinci Seksiyanın sədri ərizə barəsində Hökumətə məlumat verməyi qərara aldı. Həmçinin qərara alındı ki, ərizəyə mahiyyəti üzrə baxılması onun qəbul edilənliliyinə baxılması ilə eyni vaxtda həyata keçirilsin (29-cu maddənin 1-ci bəndi).

FAKTLAR

5. Ərizəçi 1951-ci ildə anadan olub və Bakıda yaşayır.

6. Ərizəçi Maliyyə Nazirliyinin (“Nazirlik”) Bakı şəhəri üzrə Nəzarət-Təftiş İdarəsində (“İdarə”) müfəttiş işləyirdi. 1 may 1997-ci ildə ərizəçi əmək funksiyalarını qənaətbəxş yerinə yetirmədiyinə görə Nazirliyin əmri ilə işdən azad edildi.

7. Ərizəçi Nazirliyə qarşı iddia qaldıraraq işdən qanunsuz çıxarıldığını iddia etdi. 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamə ilə Səbail rayon məhkəməsi ərizəçinin iddiasını təmin edərək onun əvvəlki işinə bərpa olunması barədə qərar çıxardı. Bundan başqa, məhkəmə Nazirliyə göstəriş verdi ki, 1 may 1997-ci ildən (işdən azad edilmə tarixindən) 23 fevral 1998-ci ilədək (qətnamənin çıxarıldığı tarixədək) ərizəçinin ödənilməyən əmək haqqını ona ödəsin, qətnamədə məbləğ göstərilməmişdi. Qanunla nəzərdə tutulan müddət ərzində 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamədən apellyasiya şikayəti verilmədi və həmin vaxt qüvvədə olan daxili qanunvericiliyə əsasən, qətnamə çıxarıldığı tarixdən on gün sonra qanuni qüvvəyə mindi.

8. Ərizəçinin çoxsaylı tələblərinə və icra vərəqəsinin bir neçə dəfə Nazirliyə icra olunmaq üçün göndərildiyinə baxmayaraq, səlahiyyətli orqanlar qətnamənin icrasını təmin etmək üçün heç bir tədbir görmədilər.

9. 18 yanvar 2000-ci il tarixli məktubla Nazirlik ərizəçiyə məlumat verdi ki, Nazirlik yenidən təşkil olunduqdan sonra Nazirliyin 28 yanvar 1999-cu il tarixli daxili əmri ilə İdarə ləğv olunub və buna görə də onu əvvəlki işinə bərpa etmək mümkün deyil.

10. 14 noyabr 2002-ci ildə ərizəçi Nazirliyə qarşı iddia qaldıraraq 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamənin icra edilməməsinə görə kompensasiya tələb etdi. 17 yanvar 2003-cü ildə Nəsimi rayon məhkəməsi ərizəçinin xeyrinə qətnamə qəbul etdi. Məhkəmə 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamənin hələ də qüvvədə olduğunu qeyd etdi və ərizəçiyə 23 fevral 1998-ci ildən 17 yanvar 2003-cü ilədək (qətnamənin çıxarıldığı tarixədək) hesablanmış ödənilməyən əmək haqqı məbləği kimi 4.704.000 köhnə Azərbaycan manatı (AZM) (təxminən 920 avro) təyin etdi. Bu məbləğ ərizəçinin əvvəlki orta əmək haqqı məbləği əsasında hesablanmışdı.

11. 17 fevral 2003-cü ildə ərizəçi 17 yanvar 2003-cü il tarixli qətnamədən apellyasiya şikayəti verərək daha yüksək kompensasiya məbləği tələb etdi. İşin materiallarından belə görünür ki, bu arada Nazirlik Apellyasiya Məhkəməsinə vəsatət verib ki, Nazirliyin 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamədən kassasiya şikayəti verməsi ilə əlaqədar olaraq icraatı dayandırsın. Nazirliyin yuxarıda qeyd edilən vəsatətindən sonra Apellyasiya Məhkəməsindəki icraat rəsmən dayandırıldı.

12. 10 may 2006-cı il tarixli qətnamə ilə Apellyasiya Məhkəməsi birinci instansiya məhkəməsinin qətnaməsini qüvvədə saxlayaraq qeyd etdi ki, kompensasiya məbləği düzgün hesablanıb. 15 mart 2007-ci ildə Ali Məhkəmə Apellyasiya Məhkəməsinin qətnaməsini qüvvədə saxladı.

13. 28 yanvar 2009-cu ildə 17 yanvar 2003-cü il tarixli qətnamə icra edildi və ərizəçi həmin qətnamə ilə ona təyin edilmiş məbləği (təxminən 920 avro) aldı.

14. 8 aprel 2009-cu ildə Nazirlik 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnaməni icra etdi: ərizəçi əvvəlki işinə bərpa edildi və 17 yanvar 2003-cü il tarixli qətnamə ilə təyin olunmuş kompensasiyadan əlavə ona itirilmiş əmək haqlarına görə kompensasiya qismində 9.155,12 AZN (təxminən 9.063 avro) ödənildi.

HÜQUQİ MƏSƏLƏLƏR

I. QƏTNAMƏNİN UZUN MÜDDƏT İCRA EDİLMƏMƏSİ İLƏ ƏLAQƏDAR OLARAQ KONVENSIYANIN 6-CI MADDƏSİNİN 1-Cİ BƏNDİNİN VƏ 13-CÜ MADDƏSİNİN VƏ KONVENSIYANIN 1 SAYLI PROTOKOLUNUN 1-Cİ MADDƏSİNİN İDDİA EDİLƏN POZUNTULARI

15. Ərizəçi Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinə və 13-cü maddəsinə və Konvensiyanın 1 saylı Protokolunun 1-ci maddəsinə istinad edərək 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamənin icra edilməməsindən şikayət etdi. Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin bu işə aidiyyəti olan hissələrində deyilir:

“Hər kəs, onun mülki hüquq və vəzifələri müəyyən edilərkən ... məhkəmə vasitəsilə ... işinin ədalətli ... araşdırılması hüququna malikdir...”.

Konvensiyanın 13-cü maddəsində deyilir:

“Bu Konvensiyada təsbit olunmuş hüquq və azadlıqları pozulan hər kəs, hətta bu pozulma rəsmi fəaliyyət göstərən şəxslər tərəfindən törədildikdə belə, dövlət orqanları qarşısında səmərəli hüquqi müdafiə vasitələrinə malikdir”.

Konvensiyanın 1 saylı Protokolunun 1-ci maddəsində aşağıdakılar nəzərdə tutulur:

“Hər bir fiziki və hüquqi şəxs öz mülkiyyətindən maneəsiz istifadə hüququna malikdir. Heç kəs, cəmiyyətin maraqları naminə, qanunla və beynəlxalq hüququn ümumi prinsipləri ilə nəzərdə tutulmuş şərtlər istisna olmaqla, öz mülkiyyətindən məhrum edilə bilməz...”.

A. Şikayətin qəbuledilənliyi

1. Şikayət vermə hüququndan sui-istifadə

16. 8 aprel 2009-cu ildə ərizəçi Məhkəməyə məlumat verdi ki, onun xeyrinə çıxarılmış qətnamə dövlət orqanları tərəfindən yerinə yetirilib və o, ərizəsini geri götürmək istəyir. Lakin 15 aprel 2009-cu il tarixli məktubla ərizəçi bildirdi ki, işinə Məhkəmə tərəfindən baxılmasına nail olmaq

istəyir və 8 aprel 2009-cu il tarixli məktubu Nazirlik əməkdaşlarının təzyiqi altında və vəkilinin iştirakı olmadan imzalayıb.

17. Hökumət bildirdi ki, ərizəçi şikayət vermə hüququndan sui-istifadə edir. O, qeyd etdi ki, 8 aprel 2009-cu il tarixli məktubla ərizəçi ərizəsini geri götürsə də sonradan işinə Məhkəmə tərəfindən baxılmasına nail olmaq istəyində olduğunu bildirib. Belə yanaşma, Hökumətin bildirdiyinə görə, Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş şikayət vermə hüququndan sui-istifadəyə bərabərdir, həmin maddənin bu işə aidiyyəti olan hissəsində deyilir:

“Məhkəmə 34-cü maddəyə müvafiq olaraq verilmiş istənilən fərdi şikayəti, bu Konvensiya və ya onun Protokollarının müddəaları ilə bir araya sığmayan, açıq-aydın əsassız və ya şikayət vermə hüququndan sui-istifadə hesab edirsə, qəbul olunmayan elan edə bilər”.

18. Məhkəmə bir daha xatırladır ki, müstəsna hallar istisna olmaqla, ərizə yalnız o halda hüquqdan sui-istifadə edilməklə verilmiş sayılaraq rədd edilə bilər ki, bilərəkdən yalan faktlara əsaslanmış olsun (bax: *Akdivar və başqaları Türkiyəyə qarşı*, 16 sentyabr 1996-cı il, Qərar və qəraradlar toplusu, 1996-IV, 53-54-cü bəndlər, *I.S. Bolqarıstana qarşı* (qərarad), ərizə № 32438/96, 6 aprel 2000-ci il; və *Varbanov Bolqarıstana qarşı* (qərarad), ərizə № 31365/96, 36-cı bənd, ECHR 2000-X).

19. Məhkəmə hesab edir ki, ərizəçinin yanaşması şikayət vermə hüququndan sui-istifadəyə bərabər sayıla bilməz və buna görə də Hökumətin etirazını rədd edir.

20. Ərizəçinin 15 aprel 2009-cu il tarixli məktubunu nəzərə alaraq, Məhkəmə qeyd edir ki, ərizəçinin həqiqətən ərizəsini geri götürmək istəyində olduğu sübut edilməyib.

2. Məhkəmənin zamana görə (*rationae temporis*) səlahiyyəti

21. Məhkəmə bir daha xatırladır ki, o, yalnız Konvensiyanın Razılığa gələn müvafiq Yüksək Tərəf barəsində qüvvəyə minməsindən sonra baş vermiş hadisələrdən irəli gələn Konvensiya pozuntuları barədə şikayətlərə baxmaq səlahiyyətinə malikdir (misal üçün bax: *Kazımova Azərbaycanaya qarşı* (qərarad), ərizə № 40368/02, 6 mart 2003-cü il). Məhkəmə qeyd edir ki, Konvensiya Azərbaycan barəsində 15 aprel 2002-ci ildə qüvvəyə minib.

22. Müvafiq olaraq, Məhkəmənin səlahiyyəti ərizənin 15 aprel 2002-ci ildən sonra baş vermiş hadisələrə aid olan hissəsi ilə məhdudlaşır, ərizənin qalan hissəsi isə onun zamana görə (*rationae temporis*) səlahiyyəti xaricindədir. Bununla belə, zərurət olduqda Məhkəmə nəzərdən keçiriləcək dövrün başlanğıcında mövcud olmuş vəziyyəti nəzərə alacaq.

3. Ərizəçinin qurban statusu

23. Ərizəçi 8 aprel 2009-cu ildə əvvəlki vəzifəsinə bərpa olunduqdan və itirilmiş əmək haqlarına görə kompensasiya ödənildikdən sonra Hökumət iddia etdi ki, ərizəçi daha “qurban” sayıla bilməz, çünki onun Konvensiyada nəzərdə tutulmuş hüquqlarının pozuntuları ölkədaxili səviyyədə düzəldilib.

24. Ərizəçi bu məsələyə dair şərh bildirmədi. Lakin şikayət etdi ki, itirilmiş əmək haqları düzgün hesablanmayıb.

25. Məhkəmə bir daha xatırladır ki, dövlət orqanları Konvensiyanın pozulduğunu açıq-aydın və ya mahiyyət etibarını ilə etiraf etməyiblərsə və sonra Konvensiyanın pozulması ilə bağlı hüquqi müdafiə vasitəsini təmin etməyiblərsə, ərizəçinin xeyrinə qərarın qəbul edilməsi və ya tədbirin görülməsi prinsipinə onu “qurban” statusundan məhrum etmək üçün kifayət deyil (bax: *Amyur Fransaya qarşı*, 25 iyun 1996-cı il tarixli qərar, Qərar və qəraradlar toplusu, 1996-III, səh. 846 36-cı bənd; və *Dalban Rumıniyaya qarşı* [Böyük Palatanın qərarı], ərizə № 28114/95, 44-cü bənd, ECHR 1999-VI). Yalnız bu şərtlərə riayət edildiyi təqdirdə Konvensiyanın müdafiə mexanizminin subsidiar (yardımçı) xarakteri ərizəyə baxılmasının qarşısını ala bilər.

26. Məhkəmə qeyd edir ki, ərizəçinin xeyrinə çıxarılmış qətnamənin icra edilməsi və itirilmiş əmək haqlarına görə qətnamədə nəzərdə tutulmuş kompensasiyanın ödənilməsi əsaslı olaraq Konvensiyanın iddia edilən pozuntularının dövlət orqanları tərəfindən etiraf edilməsi sayıla bilər.

Bu məsələ ilə bağlı Məhkəmə ölkədaxili qətnamələrin təyin etdiyi maddi kompensasiyanın səhv hesablandığı barədə ərizəçinin iddiasını nəzərə alır. Bu iddianı Konvensiya pozuntularının etiraf edilmədiyini bildirən arqument kimi başa düşmək olar, çünki ərizəçinin xeyrinə çıxarılmış qətnamə tam yerinə yetirilməyib. Məhkəmə qeyd edir ki, 9 aprel 2009-cu ildə ərizəçi Maliyyə Nazirliyindəki keçmiş vəzifəsinə bərpa olunub və itirilmiş əmək haqlarının kompensasiyası qismində ona müəyyən məbləğdə pul ödənilib. Məhkəmə daha sonra qeyd edir ki, kompensasiyanın hesablanmasında səhvlərə yol verildiyi barədə ərizəçinin iddiaları onun xeyrinə çıxarılmış qətnamənin icra edilməməsinə aid olan hazırkı işin əhatə dairəsinə düşməyən yeni şikayətlərdir. Bundan başqa, Məhkəmə qeyd edir ki, ərizəçi ona ödənilmiş məbləğlərin hesablanma qaydasından hər hansı dövlət orqanlarına şikayət etməyib. Belə olan halda Məhkəmə hesab edir ki, ölkədaxili qətnamə tam icra edilib.

27. Lakin qətnamənin, demək olar ki, on bir ildən artıq icra edilməmiş qalması faktını nəzərə alaraq (bu müddətin yeddi ildən çoxu Konvensiyanın Azərbaycan barəsində qüvvəyə mindiyi tarixdən sonrakı dövrə təsadüf edir), Məhkəmə hesab edir ki, ərizəçiyə təyin edilmiş kompensasiyanın məbləği yalnız itirilmiş əmək haqları ilə bağlı ölkədaxili kompensasiyanın ödənilməsi deməkdir, amma Konvensiyanın iddia edilən pozuntusu ilə, yəni 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamənin uzun müddət icra edilməməsi ilə bağlı heç bir kompensasiya təklif olunmayıb.

28. Belə olan halda, baxmayaraq ki, ərizəçi 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnaməyə uyğun olaraq həqiqətən əvvəlki işinə bərpa olunub, habelə maddi ziyanə görə ona ölkədaxili səviyyədə kompensasiya ödənilib, Məhkəmə hesab edir ki, ərizəçinin xeyrinə görülmüş tədbirlər hazırkı işdə onun “qurban” statusundan məhrum edilməsi üçün yetərli deyil (müqayisə et: *Ramazanova və başqaları Azərbaycana qarşı*, ərizə 44363/02, 38-ci bənd, 1 fevral 2007).

29. Müvafiq olaraq, Məhkəmə ərizəçinin “qurban” statusunu itirməsi ilə bağlı Hökumətin etirazını rədd edir.

4. Nəticə

30. Yuxarıda çıxardığı nəticələri nəzərə alaraq, Məhkəmə daha sonra qeyd edir ki, şikayətlər hər hansı digər səbəblərə görə qəbul olunmayan sayıla bilməz və onlar Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3-cü bəndində nəzərdə tutulmuş açıq-aydın əsassız şikayətlər deyil. Buna görə də onların 15 aprel 2002-ci ildən sonrakı dövrə aid olan hissəsi qəbul olunan elan edilməlidir.

B. Şikayətlərin mahiyyəti

1. Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi və 13-cü maddəsi

31. Hökumət bildirdi ki, müvafiq dövlət orqanları bütün zəruri tədbirləri görsələr də, ərizəçinin işdən çıxarılan qədər çalışdığı idarənin ləğvi səbəbindən 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamənin icrası mümkün deyildi. Hökumət iddia etdi ki, Nazirlik mütəmadi olaraq ərizəçiyə müxtəlif vəzifələr təklif edib, amma ərizəçi onlardan imtina edərək yüksək vəzifələr tələb edib. Bundan başqa, Hökumət bildirdi ki, 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnamənin icra edilməməsi ilə əlaqədar olaraq çıxarılmış 17 yanvar 2003-cü il tarixli qətnamə 28 yanvar 2009-cu ildə icra edilib.

32. Ərizəçi şikayətlərində israr etdi.

33. Məhkəmə bir daha xatırladır ki, 6-cı maddənin 1-ci bəndi hər kəsin məhkəmədə və ya məhkəmə funksiyalarını həyata keçirən orqanda mülki hüquq və vəzifələri ilə bağlı iddia qaldırmaq hüququnu təmin edir; beləliklə, həmin bənd “məhkəməyə araşdırması” hüququnu təsbit edir; məhkəməyə müraciət etmək imkanına malik olmaq hüququ, yəni mülki məsələlərlə bağlı məhkəmə prosesinə başlamaq hüququ isə həmin hüququn bir aspektini təşkil edir. Lakin iştirakçı dövlətin daxili hüquq sistemi məcburi qüvvəyə malik qəti qərarın tərəflərdən birinin zərərinə icra olunmamasına icazə versəydi, bu hüquq xəyali hüquq olaraq qalardı. 6-cı maddənin 1-ci bəndində mübahisə tərəflərini məhkəmə qərarlarının icra olunması hüququ ilə təmin edən prosesual təminatların ətraflı təsvir edilməsi əqləbatan olmazdı; 6-cı maddənin yalnız

məhkəməyə müraciət hüququ ilə və məhkəmə prosesinin həyata keçirilməsi ilə bağlı olan maddə kimi şərh edilməsi iştirakçı dövlətlərin Konvensiyanı ratifikasiya edərkən hörmət etməyi öhdələrinə götürdükləri qanunun aliliyi prinsipinə zidd olan situasiyalara gətirib çıxara bilər. Buna görə də hər hansı məhkəmə tərəfindən çıxarılmış qərarın icrası 6-cı maddənin məqsədləri üçün “məhkəmə araşdırmasının” ayrılmaz tərkib hissəsi sayılmalıdır (bax: *Hornsbi Yunanıstana qarşı*, 19 mart 1997-ci il tarixli qərar, Qərarlar toplusu, 1997-II, səh. 510, 40-cı bənd).

34. Məhkəmə daha sonra qeyd edir ki, məhkəmə qərarının icrasının gecikdirilməsinə xüsusi hallarda haqq qazandırıla bilər. Lakin bu gecikdirmə Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi ilə qorunan hüququn mahiyyətinə xələl gətirməməlidir (bax: *Burdov Rusiyaya qarşı*, ərizə № 59498/00, 35-ci bənd, ECHR 2002-III). Hazırkı işdə ərizəçinin hüquqa zidd olaraq işdən çıxarıldıqdan sonra vəzifəsinə bərpa olunması ilə əlaqədar olan məhkəmə prosesində uğur qazanmasına, eləcə də ona maddi kompensasiya ödənilməsinə maneə yaradılmayıb.

35. Məhkəmə qeyd edir ki, Konvensiyanın Azərbaycan barəsində qüvvəyə mindiyi 15 aprel 2002-ci il tarixindən qətnamənin icra edildiyi 8 aprel 2009-cu il tarixinədək Səbail rayon məhkəməsinin 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnaməsi təxminən yeddi il icra edilməmiş qalıb. 15 aprel 2002-ci ildən əvvəl bu qətnamə təxminən dörd il icra olunmayıb. Hökumət bu gecikdirmə ilə bağlı hər hansı ağılabatan izahat təqdim etməyib.

36. Hazırkı işdə yekun məhkəmə qətnaməsini yerinə yetirmək üçün illərlə zəruri tədbirləri görməməklə hakimiyyət orqanları Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndini hər cür faydalı effektdən məhrum ediblər (bax: *Burdovun işi* üzrə yuxarıda istinad edilən qərar, 37-ci bənd). Müvafiq olaraq, Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinin pozuntusu baş verib.

37. Məhkəmə Konvensiyanın 13-cü maddəsi üzrə şikayət barəsində qərar çıxarmağa ehtiyac görmür, çünki 6-cı maddənin müddəaları ərizənin bu hissəsi ilə bağlı xüsusi müddəalardır (*lex specialis*) (misal üçün bax: *Jasyunene Litvaya qarşı*, ərizə № 41510/98, 32-ci bənd, 6 mart 2003-cü il).

2. Konvensiyanın 1 sayılı Protokolunun 1-ci maddəsi

38 Səbail rayon məhkəməsinin 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnaməsində ərizəçiyə işdən çıxarıldığı tarixdən qətnamənin çıxarıldığı tarixədək (23 fevral 1998-ci ilədək) ödənilməmiş kompensasiyanın ödənilməsi barədə göstəriş yer almışdı. Qətnamə qanuni qüvvəyə minsə də və icra prosesinə başlanılsa da, Konvensiya Azərbaycan barəsində qüvvəyə mindikdən sonra qətnamə təxminən yeddi il icra olunmayıb. Buradan belə nəticə çıxır ki, ərizəçi üçün bu qətnamənin icrasına nail olmağın mümkünsüzlüyü onun 1 sayılı Protokolun 1-ci maddəsinin birinci abzasında nəzərdə tutulmuş öz mülkiyyətindən maneəsiz istifadə hüququna müdaxilə təşkil edib.

39. 23 fevral 1998-ci il tarixli qətnaməni vaxtında icra etməməklə milli hakimiyyət orqanları ərizəçinin əsaslı olaraq almağa ümid bəslədiyi pulun ödənilməsinə mane olublar. Hökumət bu müdaxilə ilə bağlı hər hansı inandırıcı əsas gətirməyib (bax: *Burdovun işi* üzrə yuxarıda istinad edilən qərar, 41-ci bənd).

40. Müvafiq olaraq, Konvensiyanın 1 sayılı Protokolunun 1-ci maddəsinin pozuntusu baş verib.

II. KOMPENSASIYA İCRAATI İLƏ ƏLAQƏDAR OLARAQ KONVENSIYANIN 6-CI MADDƏSİNİN 1-Cİ BƏNDİNİN VƏ 1 SAYLI PROTOKOLUNUN 1-Cİ MADDƏSİNİN İDDİA EDİLƏN POZUNTULARI

41. Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndinə və 1 sayılı Protokolunun 1-ci maddəsinə istinad edərək ərizəçi şikayət etdi ki, kompensasiya icraatının müddəti ağılabatan müddət həddini aşmışdı və 17 yanvar 2003-cü il tarixli qətnamə ilə təyin olunmuş kompensasiya yetərli deyildi.

42. Kompensasiya icraatının həddən artıq uzun sürdüyü barədə şikayətə gəldikdə, Məhkəmə ərizəçinin xeyrinə çıxarılmış qətnamənin uzun müddət icra edilməməsi ilə bağlı Konvensiyanın

6-cı maddəsinin 1-ci bəndi üzrə gəldiyi nəticələri nəzərə alaraq, bu şikayəti araşdırmağı zəruri hesab etmir.

43. Daxili məhkəmələrin təyin etdiyi kompensasiya məbləğinin yetərli olmadığı barədə ərizəçinin şikayətlərinə gəldikdə, ərizəçinin arqumentlərini sərəncamında bütün materialların işığında və barəsində şikayət edilən məsələlərlə bağlı səlahiyyəti çərçivəsində diqqətlə araşdırdıqdan sonra Məhkəmə bu qənaətə gəlir ki, bu şikayətlər Konvensiyada əks olunmuş hüquq və azadlıqların pozuntusunun hər hansı əlamətini üzə çıxarmır.

44. Buradan belə nəticə çıxır ki, ərizənin bu hissəsi Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 3-cü bəndinə əsasən qəbul edilməzdir və Konvensiyanın 35-ci maddəsinin 4-cü bəndinə uyğun olaraq rədd edilməlidir.

III. KONVENSIYANIN 41-ci MADDƏSİNİN TƏTBİQİ

45. Konvensiyanın 41-ci maddəsində deyilir:

“Əgər Məhkəmə Konvensiya ona dair Protokolların müddələrinin pozulduğunu, lakin Razılığa gələn yüksək Tərəfin daxili hüququnun yalnız bu pozuntunun nəticələrinin qismən aradan qaldırılmasına imkan verdiyini müəyyən edirsə, Məhkəmə zəruri halda, zərərçəkən tərəfə əvəzin ədalətli ödənilməsinə təyin edir”.

A. Zıyan

1. Maddi ziyan

46. Ərizəçi maddi ziyana görə bütövlükdə 35.409 avro məbləğini tələb etdi. Bu məbləğə qətnamənin icra edilməməsi səbəbindən itirilmiş olduğu iddia edilən əmək haqları və ərizəçinin işsiz olduğu müddətdə ailəsindən və dostlarından borc götürdüyünü iddia etdiyi məbləğ daxildir.

47. Hökumət bildirdi ki, ərizəçinin tələbləri əsassızdır və iddialarını təsdiq edən hər hansı sübut təqdim etməyib.

48. Məhkəmə hesab edir ki, ərizəçi maddi ziyanla bağlı iddialarını təsdiq edən hər hansı sübut təqdim etməyib. Buna görə də o, bu tələbi rədd edir.

2. Mənəvi ziyan

49. Ərizəçi mənəvi ziyana görə 15.000 avro tələb etdi.

50. Hökumət hesab etdi ki, əsassız və həddən artıqdır və bildirdi ki, Konvensiyanın pozuntusunun müəyyən edilməsinin özü yetərli kompensasiya təşkil etmiş olardı.

51. Məhkəmə hesab edir ki, ərizəçi, yəqin ki, onun xeyrinə çıxarılmış qətnamənin uzun müddət icra edilməməsi nəticəsində müəyyən mənəvi ziyana məruz qalıb. Lakin tələb olunan məbləğ həddən artıq yüksəkdir. Konvensiyanın 41-ci bəndinin tələb etdiyi kimi qiymətləndirməni ədalət prinsipi əsasında həyata keçirərək, Məhkəmə ərizəçiyə bu bənd üzrə 4.800 avro, üstəgəl bu məbləğdən tutula bilən hər hansı vergi məbləğini təyin edir.

B. Məhkəmə xərcləri və digər məsrəflər

52. Ərizəçi daxili məhkəmələrdəki və bu Məhkəmədəki icraatda çəkdiyi məhkəmə xərclərinə və digər məsrəflərə görə 1.600 avro (məhkəmə xərclərinə görə 1.500 avro və poçt xərclərinə görə 100 avro) tələb etdi.

53. Hökumət bildirdi ki, tələb olunan məbləğlər həddən artıq yüksəkdir və bu xərclər faktiki olaraq çəkilməyib.

54. Məhkəmənin presedent hüququna əsasən, ərizəçi yalnız o halda çəkdiyi məhkəmə xərclərinin və digər məsrəflərin əvəzinin ödənilməsi hüququna malik olur ki, həmin xərclərin faktiki və zəruri olaraq çəkildiyi sübut edilsin və onlar miqdarca ağlabatan olsun. Hazırkı işdə Məhkəmə

ərizəçinin hər hansı təsdiqedicə sənədlər təsdiq etmədiyini nəzərə alaraq, məhkəmə xərcləri və digər məsrəflərlə bağlı tələbi rədd edir.

C. İcranın gecikdirilməsinə görə faiz

55. Məhkəmə məqsədəuyğun hesab edir ki, icranın gecikdirilməsinə görə faiz Avropa Mərkəzi Bankındakı borc dərəcəsinin yuxarı həddinə əsaslanmalıdır və onun üzərinə daha üç faiz əlavə olunmalıdır.

BU ƏSASLARA GÖRƏ MƏHKƏMƏ YEKDİLLİKLƏ:

1. Şikayət ərizəsinin ərizəçinin xeyrinə çıxarılmış qətnamənin icra edilməməsinə aid olan hissəsini qəbul edilən, ərizədəki şikayətlərin qalan hissəsini isə qəbul olunmayan *elan edir*;
2. *Qərara alır ki*, Konvensiyanın 6-cı maddəsinin 1-ci bəndi pozulub;
3. *Qərara alır ki*, Konvensiyanın 1 sayılı Protokolunun 1-ci maddəsi pozulub;
4. *Qərara alır ki*, Konvensiyanın 13-cü maddəsi üzrə şikayəti araşdırmağa ehtiyac yoxdur;
5. *Qərara alır ki*:
 - a) cavabdeh dövlət Konvensiyanın 44-cü maddəsinin 2-ci bəndinə uyğun olaraq bu qərarın qəti qərara çevrildiyi tarixdən sonra üç ay ərzində ərizəçiyə mənəvi ziyana görə 4.800 (dörd min səkkiz yüz) avro, üstəgəl bu məbləğə görə ərizəçidən tutula bilən hər hansı vergi məbləğini ödəməli, həmin məbləğlər ödəniş tarixində tətbiq edilən məzənnə üzrə yeni Azərbaycan manatına (AZN) çevrilməlidir;
 - b) yuxarıda qeyd edilən üç aylıq müddət bitdikdən sonra öhdəlik icra edilənə qədər yuxarıda qeyd edilən ödənilməli məbləğlərin üzərinə Avropa Mərkəzi Bankındakı borc dərəcəsinin yuxarı həddinə bərabər olan adi faiz məbləği əlavə olunmalı və onun da üzərinə daha üç faiz əlavə olunmalıdır;
6. Əvəzin ədalətli ödənilməsi haqqında ərizəçinin qalan tələblərini *rədd edir*.

Qərar ingilis dilində tərtib edilmiş və Məhkəmə Reqlamentinin 77-ci Qaydasının 2-ci və 3-cü bəndlərinə uyğun olaraq, 3 fevral 2011-ci ildə qərar barədə yazılı məlumat verilmişdir.

Xristos Rozakis (*Christos Rozakis*)
Sədr

Sören Nilsen (*Søren Nielsen*)
Seksiya Katibi